

Nota van beantwoording zienswijzen Notitie Reikwijdte en Detailniveau 'Drinkwatervoorziening van de toekomst 2030-2040'

1. Indiener:

- a. De indiener onderschrijft de visie van Dunea voor het ontwikkelen van nieuwe bronnen, de inzet van nieuwe zuiveringstechnieken, de inzet op waterbesparing en het voorkomen van bronvervuiling.
- b. De indiener acht het van belang om alternatieven voor de productie van drinkwater buiten het duingebied te ontwikkelen van voldoende omvang. Dit naar aanleiding van de optie om op termijn toe te werken naar een groter aandeel van de productie van drinkwater buiten de duinen.
- c. De indiener geeft aan dat een ruwwaterbron naast het Valkenburgse Meer wellicht ook de Vlietlanden zouden kunnen zijn.
- d. De indiener acht diepinfiltratie een serieus alternatief om al op middellange termijn het duingebied te ontlasten van het huidige systeem van oppervlakte infiltratie, vanwege minder (negatieve) invloed op het freatisch grondwater en de duinvegetatie. Zij verwijzen hierbij naar het geschrevene op pagina 23 van de NRD.
- e. De indiener pleit ervoor om het alternatief 'waterbesparing' volwaardig mee te laten nemen in het MER.
- f. De indiener wenst, wegens de inzet van de productie van drinkwater buiten de duinen, en het ontlasten van het duingebied, het criterium 'realisatie termijn' mee te nemen bij het beoordelen van de alternatieven.
- g. De indiener wenst bij de ruimtelijke inpassing van het Nieuwe Systeem een natuurinclusieve benadering te hanteren en dit ook als beoordelingscriterium mee te nemen.

Reactie:

- a. De uiting wordt voor kennisgeving aangenomen.
- b. De initiatiefnemer geeft aan dat de middellange termijn (2030-2040) de productie van drinkwater met bron buiten het duin ingezet zal worden om te kunnen voldoen aan de toename van de drinkwaterprognose (waterkwantiteit). De verwachting is dat de mengverhouding (de verhouding tussen drinkwater uit het rivier-duinsysteem en drinkwater, wat niet uit het duin komt, wat gezuiverd wordt middels nieuwe membraantechnologie) in deze periode zal groeien naar 90:10, rivierduinsysteem: membraanwater. Na 2040 is de verwachting dat de productie van membraanwater verder opgeschaald kan worden naar een optimale mengverhouding. Natuur, in bijzonderheid duinnatuur, is één van de criteria waarop optimalisatie van de mengverhouding plaats zal vinden.
- c. Vlietlanden is in hoofdstuk 5 van de notitie reikwijdte en detailniveau (variantenstudie) als ingeperkte bouwsteen beschouwd.
- d. Diepinfiltratie is een zuiveringstechniek en levert voor de middellange termijn geen bijdrage aan de doelstelling waterkwaliteit en wordt door de initiatiefnemer daarom voor de middellange termijn niet als bouwsteen beschouwd.

- e. De drinkwaterprognose wordt mede bepaald op basis van werkelijk gebruik. Waterbesparing heeft daarmee direct invloed op de drinkwaterprognose. Dunea zet met het programma ‘bewust en duurzaam watergebruik’ in op waterbesparing. Drinkwaterbedrijven hebben echter geen (juridisch) instrumentarium om drinkwaterbesparing door consumenten af te dwingen. Waterbesparing als volwaardig alternatief is daarmee geen optie. Drinkwaterbedrijven hebben een wettelijke leveringsplicht en kunnen immers niet plannen op een belofte voor minder waterverbruik.
- f. Het omgevingsproces wordt zoveel als mogelijk in overeenstemming met de MER-alternatieven en het Voorkeursalternatief op hoofdlijnen gebracht. Initiatiefnemer verwacht hiermee voldoende draagvlak te creëren om de juridisch ruimtelijke inpassing en de fysieke realisatie van het Voorkeursalternatief tussen nu en 2030 te kunnen realiseren. De eerste bronnen zijn al nodig in 2030. De realisatietermijn wordt dus zeker meegenomen in de afweging.
- g. De nadere inpassing van het Nieuwe Systeem is geen onderdeel van deze variantenstudie, wel van de volgende fase: de planuitwerking. De initiatiefnemer zal in overleg met betrokken partners en bevoegde gezagen van de betreffende locatie zeker kijken of het Nieuwe Systeem klimaatrobuust en natuurinclusief kan worden ingericht. Dit kan in verband met mogelijk benodigde financiering van derden niet op voorhand worden toegezegd.

2. Indiener:

- a. Indiener geeft aan dat het van groot belang is om de waterschappen ook in tijden van droogte van zoetwater te voorzien. Onderzocht moet worden of de beoogde (Dunea) locaties wenselijk en haalbaar zijn en of er geen andere mogelijkheden zijn om direct vanuit het hoofdwatersysteem in te nemen vanuit de delen die vrij zijn van verzilting.
- b. Indiener ziet het als een bezwaar als de nieuwe drinkwatervoorziening gaat zorgen voor een extra doorspoelopgave om interne zoute kwel weg te krijgen. Indiener ziet de waterschappen als aangewezen organisaties om de effecten hiervan aan te geven.
- c. Indiener denkt samen met de waterschappen graag mee bij de ontwerpateliers over wat de beoogde locaties betekenen voor de verdeling van de beschikbaarheid van zoetwater.

Reactie:

- a. De initiatiefnemer zal in de ontwerpateliers samen met partijen naar alle mogelijke bronnen kijken, die kunnen voldoen aan de doelstelling waterkwantiteit, waterkwaliteit en continuïteit. In het NRD-variantenrapport zal een onderbouwing plaatsvinden van de gekozen MER-alternatieven en het Voorkeursalternatief op hoofdlijnen. De initiatiefnemer blijft ook met een hybride systeem innemen uit het hoofdwatersysteem, maar zoekt juist vanwege risicospreiding en diversificatie ook naar aanvullende bronnen dichterbij.
- b. Initiatiefnemer geeft aan dat de effectbepaling van de MER-alternatieven en de effecten van interne zoute kwel meegewogen zullen worden.
- c. De opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.

3. Indiener:

- a. Indiener geeft aan dat drinkwatervoorziening en mijnbouwactiviteiten, zoals onder andere de winning van geothermie, beiden van nationaal belang zijn.
- b. Indiener geeft aan dat de uitbreiding van de drinkwatervoorziening en mijnbouwactiviteiten niet in isolatie te beschouwen. Daarom verzoekt de indiener om in het beoogde onderzoek van Dunea naar de uitbreiding van de drinkwatervoorziening buiten de duinen uitgebreid onderzoek te doen op de effecten van de aardwarmtewinning in het gebied en daarbij vast te stellen hoe de drinkwatervoorziening en de winning van aardwarmte naast elkaar kunnen plaatsvinden. In de optiek van indiener zijn daar juridisch en technisch geen belemmeringen voor. De Structuurvisie Ondergrond en het daaraan gekoppelde planMER dienen daarin leidend te zijn volgens deze.

Reactie:

- a. De initiatiefnemer onderschrijft het nationaal belang van de Drinkwatervoorziening en de energietransitie. Er wordt daarom ingezet op een intensief omgevingsproces waarin, samen met stakeholders, wordt gewerkt aan het ontwikkelen van de mogelijkheden voor de ruimtelijke inpassing van de drinkwatervoorziening buiten het duingebied.
- b. Initiatiefnemer beschouwt de drinkwatervoorziening zeker niet in isolatie. Tijdens de ontwerpdeliers is het maatschappelijke belang van de energietransitie en specifiek dat van de geothermie ingebracht door één van de deelnemende partijen. Mochten er toch bij de uiteindelijke keuze voor het voorkeursalternatief belangen conflicten optreden, dan zal de initiatiefnemer daarover nader in gesprek gaan.

4. Indiener:

- a. Indiener geeft aan al vroegtijdig betrokken te zijn en ervaart dit als een prettige samenwerking.
- b. De indiener stelt dat in periodes van droogte oppervlaktewater een aanvullende bron is om een te kort binnen haar watersysteem aan te vullen. In de NRD worden enkele alternatieve bronnen als niet haalbaar genoemd. Een goede onderbouwing wordt echter gemist.
- c. De indiener is van mening dat ecologische effecten bij het onderzoek naar de kwaliteitseffecten van onttrekking uit het Valkenburgse Meer dienen te worden meegenomen.
- d. De indiener benadrukt nog dat een ander belangrijk onderdeel van de studie de lozing van de reststroom bij de membraanfiltratie is. Deze lozing zal effecten hebben op de waterkwaliteit van het ontvangende systeem. Aspecten waar onderzoek naar kan worden gedaan zijn onder andere een nazuivering maar ook bijvoorbeeld bij inzet als bron bij aquathermie.

Reactie:

- a. De opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.
- b. De initiatiefnemer onderschrijft dat enkele van de strategische oplossingen, deels, inzetbaar zijn als tijdelijke maatregel. Onder andere samenwerking met andere, naastgelegen drinkwaterbedrijven valt hieronder. Die maatregelen blijven ook een optie, maar zijn niet voldoende. Er wordt gestreefd om voor de middellange termijn te komen tot een oplossing die, getoetst aan de lange termijn, realistisch is en voor lange termijn inzetbaar. Daarin onderkent de initiatiefnemer dat de beschikbaarheid van water in het watersysteem van indiener een belangrijk criterium is.

- c. Initiatiefnemer onderschrijft dat de ecologische effecten van de winning van water uit het Valkenburgse Meer onderdeel uit zal moeten maken van de effectenstudie. Daartoe is inmiddels samen met de indiener een onderzoek gestart naar de effecten van de winning op de waterkwaliteit in het Valkenburgse Meer.
- d. Initiatiefnemer onderschrijft dat de effecten en de mitigatie hiervan, onderdeel zullen moeten uitmaken van de effectenstudie en het ontwerpproces.

5. Indiener:

a. Indiener waarschuwt voor de gevaren (de mogelijke vervuiling van drinkwaterbronnen) van warmwaterboringen (geothermie) in toekomstige drinkwatergebieden.

Reactie:

- a. De initiatiefnemer is zich bewust van dit risico en neemt daar ook actief stelling in. Voor het overige wordt de zienswijze voorkennisgeving aangenomen.

6. Indiener:

a. Indiener benadrukt het belang van samenwerking met waterschappen en andere betrokkenen bij de wateropgaven en onderschrijft daarom de voorgenomen processtappen en stelt het op prijs dat Dunea ervoor kiest dit in een transparant en gezamenlijk proces te doen.

b. Indiener ziet de beschikbaarheid van zoet water en de verdeling daarvan als een regionale en landelijke opgave.

c. Indiener is van mening dat alternatieven voor de drinkwatervoorziening geen verslechtering van de waterkwaliteit in het gebied mogen veroorzaken.

d. Indiener acht het van belang dat voor het zoeken naar nieuwe bronnen, de beschikbaarheid van waterstromen in de tijd en plaats, in beeld moeten worden gebracht. Waterstromen variëren in de tijd, in mogelijkheden voor opslag, in locatie en mogelijk ook in andere waarden. Klimaatverandering heeft daarbij effect op de balans tussen vraag en aanbod. Indiener werkt graag samen met Dunea om het bovenstaande inzichtelijk te maken.

e. Indiener ziet veel onzekerheden en pleit voor een adaptieve aanpak van de problematiek.

f. indiener geeft aan dat voor de toetsing van de opschaalbaarheid van de oplossing van de middellange termijn naar de lange termijn een gezamenlijk beeld geschapen moet worden over de opgave tot 2040 en na 2040. Zo kunnen de bijbehorende effecten in het MER in beeld worden gebracht.

g. Indiener ziet circulariteit en beperken van energie- en grondstoffenverbruik als belangrijke sleutel om de uitdagingen in de toekomst aan te kunnen.

h. indiener benadrukt dat Dunea waterschappen en andere watervragers met dezelfde problematiek te maken hebben (klimaatverandering, verslechtering van de waterkwaliteit). De opgaven zijn sterk verweven. Indiener ziet dan ook een groot belang om andere watervragers in de regio tijdig bij de opgave van Dunea te betrekken.

i. Indiener geeft aan de urgentie van de problematiek te herkennen. Tegelijkertijd vraagt de complexiteit en verwevenheid om afwegingen, die het individueel belang overstijgen. Het is aan de betrokkenen samen, om een oplossing te vinden voor de wateropgave.

Reactie:

- a. De mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.
- b. De initiatiefnemer onderschrijft de zienswijze van indiener dat de opgave zowel regionaal als landelijk is. Daarom wordt zowel regionaal als landelijk aan deze opgave gewerkt.
- c. In de milieueffectrapportage worden de effecten op de waterkwaliteit als gevolg van de activiteit in beeld gebracht. Verder wordt de mededeling voor kennisgeving aangenomen.
- d. De initiatiefnemer heeft samen met indiener, ten behoeve van de variantenstudie, inzichtelijk gemaakt wat de waterstromen zijn in tijd en plaats van de verschillende bronnen. Dit zal onderwerp van onderzoek blijven gedurende de MER-fase.
- e. Ook de initiatiefnemer staat voor een adaptieve aanpak: vooral bezien in de tijd. Er wordt nu naar een aanvullende bron gezocht voor de periode 2030-2040. Afhankelijk van de ontwikkelingen rondom waterkwaliteit, bevolkingsprognose en andere trends wordt bepaald of en hoe verder kan worden opgeschaald. De mengverhouding tussen rivier-duinsysteem en nieuw systeem in het hybride systeem van de toekomst is om die reden ook nog niet gekozen/vastgelegd.
- f. De initiatiefnemer heeft haar opgave in beeld gebracht. In het omgevingsproces wat is georganiseerd in het kader van het programma Drinkwatervoorziening van de Toekomst (onder andere de ontwerp ateliers) werd met partijen het gesprek gevoerd over de opgaven en belangen van andere partijen. Gezamenlijk werden oplossingen ontworpen die passend zijn voor dit geheel aan opgaven en belangen.
- g. Circulariteit en energie- en grondstoffenverbruik zijn voor de initiatiefnemer belangrijke bedrijfswaarden waaraan de oplossingen getoetst zullen worden.
- h. De initiatiefnemer onderschrijft de verwevenheid van de opgaven van drinkwaterbeheerder, waterschappen en andere watervragers. Vanuit dit uitgangspunt is het omgevingsproces, met de ontwerp ateliers in de variantenstudie, ontworpen. Op deze manier is er aan oplossingen gewerkt die passen binnen de verwevenheid van de opgaven van andere partijen in de regio.
- i. Initiatiefnemer ziet het omgevingsproces als de mogelijkheid om samen te werken aan oplossingen voor de opgaven van het drinkwaterbedrijf en te zoeken naar de juiste synergie met andere opgaven in de regio.